

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 20 maart 1962

*'s Morgens te 9 uur aangevangen, vergaderzaal Kabinet van de Minister-President.

Aanwezig: De Minister-President De Quay en de Ministers Van Aartsen, Beerman, Klompé, Korthals, Marijnen, De Pous, Toxopeus, Veldkamp, Visser en Zijlstra (afwezig zijn de Ministers Cals en Luns).

Voorts zijn aanwezig de Staatssecretarissen Bot, Calmeyer, Van Houten en De Jong.

Secretaris: J. Middelburg.

Nieuw-Guinea (Zie notulen MR 16 maart 1962, punt 3c.)

De *Minister-President* merkt op, dat de letterlijke tekst van de rede, die President Sukarno afgelopen zondag heeft gehouden, niet bekend is, maar dat uit de persberichten duidelijk blijkt, dat hij opnieuw dreigende taal heeft gesproken en doorgaat met zijn militaire voorbereidingen. Ook de berichten uit Nieuw-Guinea zijn verontrustender. In het overleg, dat de vorige dag in kleine kring is gevoerd, is men tot de conclusie gekomen, dat het wenselijk was een communiqué over deze zaken uit te geven ter vermindering van de indruk, dat een beslissing over de versterkingen voor de publieke opinie uit de lucht komt vallen. Spreker heeft deze vergadering bijeen geroepen om over deze versterkingen te spreken. In het overleg in kleine kring was men het erover eens, dat tot de versterkingen moet worden overgegaan. Aan de Ambassadeur Dr. Van Roijen heeft Buitenlandse Zaken in een telegram het resultaat van het overleg in kleine kring medegedeeld. De Ambassadeur heeft thans geantwoord, dat hij verwacht, dat een beslissing tot versterking van de defensie op Nieuw-Guinea zal leiden tot een onmiddellijke afbreking door Indonesië van het geheime agendagesprek. Mr. Schürmann en hij ontraden ten sterkste thans een beslissing over de versterkingen te nemen. Sprekers gedachten gaan in de richting thans te besluiten om de versterkingen te zenden, maar te overwegen of de bekendmaking hiervan enige dagen kan worden uitgesteld, zodat dan bekend is hoe het agendagesprek is gelopen.

Minister *De Pous* is het niet duidelijk waarom een beslissing over de versterkingen nog voor de afloop van het agendagesprek moet worden genomen. Als tot versterkingen wordt besloten, zou dit bij het bekend worden ervan een grote deining bij de publieke opinie in Nederland geven. Nu een ervaren diplomaat als Dr. Van Roijen deze beslissing op dit ogenblik ten stelligste ontraadt, moet het Kabinet nu niet hiertoe besluiten. De persconferentie van de Minister-President in het perscentrum Nieuwspoort, waarbij hij mededeelde, dat nu geen versterkingen naar Nieuw-Guinea worden gezonden, had een uitstekende reactie in de pers.

De *Minister-President* merkt op, dat de Regering met het afwachten van het agendagesprek de kans loopt, dat Indonesië direct zal toeslaan. Aan de Amerikaanse aandrang om geen dreigende taal te gebruiken en geen verdere militaire versterkingen aan te brengen heeft Sukarno geen gevolg gegeven. Men moet oppassen, dat de Papoea's niet het kind van de rekening worden.

Minister *Zijlstra* is van oordeel, dat de Raad na het advies van de Ambassadeurs Van Roijen en Schürmann niet een beslissing in afwezigheid van Minister Luns kan nemen.

Minister *Marijnen* is het met het uitgeven van het communiqué en de inhoud daarvan eens, maar hij heeft veel zorg over het voornemen om thans een maatregel inzake versterkingen te annunceren. Hij stelt voor, dat de Raad met een beslissing nog wacht tot de stellingneming door de Indonesische delegatie bij het agendagesprek bekend is.

Minister *Visser* zegt, dat de Raad de realiteit in het oog moet vatten, nl. dat de regeringspolitiek (door het parlement onderschreven) zo is, dat men niet de overdracht van Nieuw-Guinea tegen de wil van de bevolking kan aanvaarden. Het Kabinet moet er daarom thans

toe besluiten voor het herstel van het militaire evenwicht versterkingen naar Nieuw-Guinea te zenden, waarvan de uitvoering enkele dagen later zal kunnen geschieden, zodat ook de publiciteit later zal komen.

Minister *Toxopeus* is erover bezorgd, dat President Sukarno de besprekingen gaat rekken, waardoor Nederland na vandaag geen gelegenheid meer zal krijgen tot het zenden van versterkingen. De Nederlandse Regering heeft echter een primaire verantwoordelijkheid, niet alleen voor de veiligheid van vrouwen en kinderen op Nieuw-Guinea, maar voor de gehele burgerbevolking aldaar.

Bij de rondvraag door de Minister-President naar de mening der afzonderlijke Ministers blijkt Minister Korthals voorstander van een onmiddellijke beslissing om versterkingen naar Nieuw-Guinea te zenden, terwijl Minister Marijnen alleen alle preparatoire maatregelen hiertoe zou willen nemen, maar de beslissing tot de vergadering van de volgende vrijdag zou willen uitstellen. De meerderheid der Ministers sluit zich bij het standpunt van Minister Marijnen aan.